Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (piektā palāta)

2016. gada 9. jūnijā*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu — Tiesu iestāžu sadarbība krimināllietās — Tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu — Direktīva 2010/64/ES — Piemērošanas joma — "Kriminālprocesa" jēdziens — Dalībvalsts paredzēta procedūra, lai atzītu citas dalībvalsts tiesas pieņemtu nolēmumu krimināllietā un sodu reģistrā ierakstītu šīs tiesas pasludināto sodu — Ar šā nolēmuma tulkošanu saistītie izdevumi — Pamatlēmums 2009/315/TI — Lēmums 2009/316/TI

Lieta C-25/15

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Budapest Környéki Törvényszék* (Budapeštas aglomerācijas tiesa, Ungārija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2015. gada 5. janvārī un kas Tiesā reģistrēts 2015. gada 21. janvārī, tiesvedībā pret

***István Balogh .***

TIESA (piektā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs Ž. L. da Krušs Vilasa [*J. L. da Cruz Vilaça*], Tiesas priekšsēdētāja vietnieks A. Ticano [*A. Tizzano*], kas pilda piektās palātas tiesneša pienākumus (referents), tiesneši F. Biltšens [*F. Biltgen*], E. Borgs Bartets [*A. Borg Barthet*] un M. Bergere [*M. Berger*],

ģenerāladvokāts Ī. Bots [*Y. Bot*],

sekretārs I. Illēši [*I. Illéssy*], administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2015. gada 9. decembra tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

— Ungārijas valdības vārdā – *Z. Fehér*, *G. Koós* un *M. Bóra*, pārstāvji,

— Austrijas valdības vārdā – *G. Eberhard* un *F. Zeder*, kā arī *B. Trefil*, pārstāvji,

— Eiropas Komisijas vārdā – *A. Sipos* un *R. Troosters*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2016. gada 20. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – ungāru.

## Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra Direktīvas 2010/64/ES par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā (OV L 280, 1. lpp.) 1. panta 1. punktu.

2 Šis lūgums tika iesniegts saistībā ar procedūru, kas uzsākta *Budapest Környéki Törvényszék* (Budapeštas aglomerācijas tiesa, Ungārija) citas dalībvalsts tiesas galīgā sprieduma seku atzīšanai Ungārijā, ar kuru *István Balogh* par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu piespriests cietumsods, kā arī atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

### Atbilstošās tiesību normas

*Savienības tiesības*

Pamatlēmums 2009/315/TI

3 Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmuma 2009/315/TI par organizatoriskiem pasākumiem un saturu no sodāmības reģistra iegūtas informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm (OV L 93, 23. lpp.) preambulas 2., 3., 5. un 17. apsvērumā ir noteikts:

"(2) [..] Padome 2000. gada 29. novembrī pieņēma pasākumu programmu, lai īstenotu savstarpējas atzīšanas principu attiecībā uz nolēmumiem krimināllietās [..]. Šis pamatlēmums veicina programmas 3. pasākumā paredzēto mērķu sasniegšanu [..].

(3) Nobeiguma ziņojumā attiecībā uz pirmo novērtējumu par savstarpējo juridisko palīdzību krimināllietās [..] dalībvalstis tika aicinātas vienkāršot dokumentu nodošanas procedūras starp dalībvalstīm, vajadzības gadījumā izmantojot standarta veidlapas, lai atvieglinātu savstarpējo juridisko palīdzību.

[..]

(5) Lai starp dalībvalstīm uzlabotu informācijas apmaiņu par sodāmības reģistriem, tiek atbalstīti projekti, kas izstrādāti nolūkā sasniegt šo mērķi [..]. [..] Gūtā pieredze ir [..] parādījusi to, cik svarīgi ir turpināt racionalizēt dalībvalstu savstarpēju informācijas apmaiņu par notiesājošiem spriedumiem.

[..]

(17) [..] Savstarpēju sapratni var uzlabot, izveidojot "Eiropas standarta veidlapu", kas ļaus ar informāciju apmainīties saskaņotā, elektroniskā un viegli mašīntulkojamā formā. [..]"

4 Saskaņā ar šā pamatlēmuma 1. pantu, kurā ir definēts tā mērķis:

"Šā pamatlēmuma mērķis ir:

a) noteikt kārtību, saskaņā ar kuru dalībvalsts, kurā pieņemts notiesājošs spriedums pret citas dalībvalsts valstspiederīgo ("notiesāšanas dalībvalsts"), informāciju par šādu notiesājošu spriedumu nodod notiesātās personas valstspiederības dalībvalstij ("personas valstspiederības dalībvalsts");

b) noteikt personas valstspiederības dalībvalstij informācijas glabāšanas pienākumus un precizēt metodes, kas jāizmanto, atbildot uz lūgumu sniegt informāciju no sodāmības reģistra;

c) noteikt pamatu datorizētai sistēmai, lai starp dalībvalstīm apmainītos ar informāciju par notiesājošiem spriedumiem, minēto sistēmu izstrādājot un attīstot, pamatojoties uz šo pamatlēmumu un turpmāku lēmumu, kas ir minēts 11. panta 4. punktā."

5 Minētā pamatlēmuma 4. pantā "Notiesāšanas dalībvalsts pienākumi" ir noteikts:

"[..]

2. Notiesāšanas dalībvalsts centrālā iestāde, cik drīz vien iespējams, informē pārējo dalībvalstu centrālās iestādes par notiesājošiem spriedumiem, kas attiecīgās citas dalībvalsts valstspiederīgajiem pasludināti šīs dalībvalsts teritorijā un iekļauti tās sodāmības reģistrā.

[..]

3. Notiesāšanas dalībvalsts centrālā iestāde tūlīt nodod personas valstspiederības dalībvalsts centrālajai iestādei informāciju par sodāmības reģistrā iekļautās informācijas turpmāku grozīšanu vai svītrošanu.

4. Jebkura dalībvalsts, kas sniegusi informāciju saskaņā ar 2. un 3. punktu, katrā konkrētā gadījumā pēc personas valstspiederības dalībvalsts centrālās iestādes lūguma nosūta tai attiecīgo notiesājošo spriedumu un turpmāko pasākumu kopijas, kā arī visu citu uz minētajiem attiecīgo informāciju, lai tā varētu izlemt, vai šajā sakarā ir jāveic kādi pasākumi valsts līmenī."

6 Pamatlēmuma 2009/315 5. panta "Personas valstspiederības dalībvalsts pienākumi" 1. punktā ir noteikts:

"Personas valstspiederības dalībvalsts centrālā iestāde saskaņā ar 11. panta 1. un 2. punktu glabā visu saskaņā ar 4. panta 2. un 3. punktu nodoto informāciju, lai to varētu nodot tālāk saskaņā ar 7. pantu."

7 Šā pamatlēmuma 11. pantā "Formāts un citi paņēmieni, lai organizētu un atvieglinātu informācijas apmaiņu attiecībā uz notiesājošiem spriedumiem" ir paredzēts:

"1. Nododot informāciju saskaņā ar 4. panta 2. un 3. punktu, notiesāšanas dalībvalsts centrālā iestāde nodod šādu informāciju:

a) informācija, ko nodod vienmēr [..] (obligātā informācija):
   i) informācija par notiesāto personu (pilns vārds, dzimšanas datums, dzimšanas vieta [..], dzimums, valstspiederība un – attiecīgā gadījumā – iepriekšējais vārds vai vārdi);
   ii) informācija par notiesājošā sprieduma būtību (notiesājošā sprieduma datums, tiesas nosaukums, diena, kad spriedums kļuva galīgs);
   iii) informācija par noziedzīgo nodarījumu, kas ir notiesājošā sprieduma pamatā ([..] noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas diena un noziedzīgā nodarījuma nosaukums vai juridiskā kvalifikācija, kā arī atsauce uz piemērojamajām tiesību normām); un
   iv) informācija par notiesājošā sprieduma saturu (proti, piespriestais sods, kā arī jebkādi papildsodi, drošības pasākumi un turpmāki lēmumi, kas ietekmē sprieduma izpildi);

b) informācija, ko nodod, ja tā ir iekļauta sodāmības reģistrā (fakultatīva informācija):
   i) notiesātās personas vecāku vārdi;
   ii) notiesājošā sprieduma atsauces numurs;
   iii) noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas vieta; un
   iv) no notiesājošā sprieduma izrietoši aizliegumi veikt noteiktu profesionālo darbību;

c) informācija, ko nodod, ja tā ir pieejama centrālajai iestādei (papildu informācija):
   i) notiesātās personas identitātes numurs [..];
   ii) attiecīgajai personai noņemti pirkstu nospiedumi; un

iii) attiecīgā gadījumā – pseidonīms un/vai pieņemtais(-ie) vārds(-i).

Papildus tam centrālā iestāde var nodot jebkuru citu informāciju par notiesājošiem spriedumiem, kura iekļauta sodāmības reģistrā.

2. Personas valstspiederības dalībvalsts centrālā iestāde glabā 1. punkta a) un b) apakšpunktā minēto veidu informāciju, ko tā ir saņēmusi saskaņā ar 5. panta 1. punktu, lai to varētu nodot tālāk saskaņā ar 7. pantu. Šajā nolūkā tā var glabāt 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā un otrajā daļā minēto veidu informāciju.

3. [..]

Pēc 7. punktā paredzētā termiņa beigām dalībvalstu centrālās iestādes šādu informāciju nodod elektroniski, izmantojot standarta formātu.

4. Šā panta 3. punktā minēto formātu un jebkurus citus paņēmienus, lai organizētu un atvieglinātu dalībvalstu centrālo iestāžu savstarpējo informācijas apmaiņu par notiesājošiem spriedumiem [..] izstrādā Padome [..].

Šādi citi paņēmieni paredz arī:

a) noteikt visus paņēmienus, kas varētu atvieglināt nodotās informācijas saprašanu un mašīntulkošanu;

[..]."

Lēmums 2009/316/TI

8 Padomes 2009. gada 6. aprīļa Lēmums 2009/316/TI par Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmas (*ECRIS*) izveidi, piemērojot Pamatlēmuma 2009/315[..] 11. pantu (OV L 93, 33. lpp.), preambulas 2., 6. un 12. apsvērumā ir noteikts:

"(2) Informācijas plūsma par notiesājošiem spriedumiem, kādi attiecībā uz dalībvalstu valstspiederīgajiem pieņemti citās dalībvalstīs, uz pašreizējā pamata – 1959. gada 20. aprīļa Eiropas Konvencijas par savstarpēju palīdzību krimināllietās – nav efektīva. Tādēļ nepieciešamas efektīvākas un pieejamākas procedūras šādas informācijas apmaiņai ES mērogā.

[..]

(6) Šā lēmuma mērķis ir īstenot Pamatlēmumu [2009/315], lai izstrādātu un attīstītu datorizētu sistēmu informācijas par notiesājošiem spriedumiem apmaiņai starp dalībvalstīm. [..] Tādēļ būtu jāizveido standartizēts formāts, kādā dalībvalstu centrālās iestādes veic informācijas apmaiņu vienotā, elektroniskā un viegli datortulkojamā veidā, kā arī citi sodāmības informācijas elektroniskās apmaiņas organizēšanas un vienkāršošanas veidi.

[..]

(12) Noziedzīgu nodarījumu, kā arī sodu un piespiedu pasākumu kategoriju atsauces tabulām, kas sniegtas šajā lēmumā, būtu jāatvieglo automātiska tulkošana un būtu jānodrošina, ka, izmantojot kodu sistēmu, pārsūtītā informācija tiek savstarpēji saprasta. [..]"

9 Saskaņā ar Lēmuma 2009/316 1. pantu, kurā ir definēts tā mērķis:

"Ar šo lēmumu izveido Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmu (*ECRIS*).

Ar šo lēmumu arī nosaka standartizētā formāta elementus no sodāmības reģistriem iegūtās informācijas elektroniskai apmaiņai starp dalībvalstīm, jo īpaši attiecībā uz informāciju par noziedzīgiem nodarījumiem, par kuriem persona notiesāta, un informāciju par notiesājošā sprieduma saturu [..]."

10 Šā lēmuma 3. panta "Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēma (*ECRIS*)" 1. punktā ir paredzēts:

"*ECRIS* ir decentralizēta informācijas tehnoloģiju sistēma, kas balstās uz katras dalībvalsts sodāmības reģistru datubāzēm. Tā sastāv no šādiem elementiem:

a) saslēguma programmatūra [..], lai varētu veikt informācijas apmaiņu starp dalībvalstu sodāmības reģistru datubāzēm;

[..]."

11 Minētā lēmuma 4. pantā "Informācijas pārsūtīšanas formāts" ir noteikts:

"1. Pārsūtot informāciju saskaņā ar Pamatlēmuma [2009/315] [..] 4. panta 2. un 3. punktu un 7. pantu attiecībā uz noziedzīga nodarījuma apzīmējumu vai juridisko klasifikāciju un piemērojamām tiesību normām, dalībvalstis izmanto attiecīgo kodu, kas atbilst sūtījumā minētajam noziedzīgajam nodarījumam, kā noteikts A pielikumā ietvertajā noziedzīgu nodarījumu tabulā. [..]

Dalībvalstis var arī sniegt informāciju, kas pieejama attiecībā uz noziedzīga nodarījuma pabeigtības pakāpi un līdzdalības pakāpi, un attiecīgā gadījumā – informāciju par pilnīgu vai daļēju atbrīvojumu no krimināatbildības vai recidīvismu.

2. Pārsūtot informāciju saskaņā ar Pamatlēmuma [2009/315] 4. panta 2. un 3. punktu un 7. pantu par notiesājošā sprieduma saturu, īpaši par piespriesto sodu, kā arī par visiem papildu sodiem, drošības pasākumiem un turpmākiem lēmumiem, ar kuriem groza piespriestā soda izpildi, dalībvalstis izmanto attiecīgo kodu katram no sūtījumā minētajiem sodiem un piespiedu pasākumiem, kā noteikts sodu un piespiedu pasākumu tabulā B pielikumā. [..]

Attiecīgos gadījumos dalībvalstis sniedz arī pieejamo informāciju par piespriestā soda vai piespiedu pasākuma būtību un/vai izpildes apstākļiem, kā paredzēts B pielikuma parametros. [..]"

Direktīva 2010/64

12 Direktīvas 2010/64 preambulas 14., 17. un 22. apsvērumā ir noteikts:

"(14) Tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu tiem, kas nerunā tiesvedības valodā vai nesaprot to, ir paredzētas [Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas, kas parakstīta Romā 1950. gada 4. novembrī] 6. pantā, kā tas interpretēts Eiropas Cilvēktiesību tiesas judikatūrā. Šī direktīva atvieglo šo tiesību piemērošanu praksē. Tālab šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt aizdomās turēto vai apsūdzēto personu tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā, lai nodrošinātu to tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu.

[..]

(17) Ar šo direktīvu būtu jānodrošina bezmaksas un pienācīga lingvistiska palīdzība, lai aizdomās turētās vai apsūdzētās personas, kas nerunā valodā, kurā notiek kriminālprocess, vai nesaprot to, varētu pilnībā īstenot savas tiesības uz aizstāvību un lai tiktu nodrošināta lietas taisnīga izskatīšana.

[..]

(22) Saskaņā ar šo direktīvu mutiskais un rakstiskais tulkojums būtu jānodrošina aizdomās turēto vai apsūdzēto personu dzimtajā valodā vai jebkādā citā valodā, kurā šīs personas runā vai kuru tās saprot, lai ļautu tām pilnībā īstenot savas tiesības uz aizstāvību un lai nodrošinātu taisnīgu lietas izskatīšanu."

13 Šīs direktīvas 1. panta "Priekšmets un darbības joma" 1. un 2. punktā ir paredzēts:

"1. Ar šo direktīvu paredz noteikumus attiecībā uz tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procesā.

2. Tiesības, kas minētas 1. punktā, attiecas uz personām no brīža, kad dalībvalsts kompetentās iestādes ar oficiālu paziņojumu vai kā citādi ir šīs personas informējušas par to, ka tās tiek turētas aizdomās vai ir apsūdzētas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, līdz brīdim, kad process, tostarp attiecīgā gadījumā iztiesāšana un jebkādu pārsūdzību izskatīšana, ir pabeigts un ir galīgi noteikts, vai šī persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu."

14 Minētās direktīvas 3. panta 1. un 2. punkts ir formulēti šādi:

"1. Dalībvalstis nodrošina, lai aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras nesaprot attiecīgajā kriminālprocesā lietoto valodu, pieņemamā termiņā tiktu sniegts visu tādu dokumentu rakstiskais tulkojums, kuri ir būtiski, lai nodrošinātu, ka tās spēj īstenot savas tiesības uz aizstāvību, un lai nodrošinātu taisnīgu procesu.

2. Būtiskie dokumenti ietver jebkuru lēmumu par brīvības atņemšanu personai, jebkuru apsūdzību vai apsūdzības rakstu un jebkuru spriedumu."

15 Šīs pašas direktīvas 4. pantā ir noteikts:

"Dalībvalstis sedz [..] tulkojuma izmaksas, kas rodas, piemērojot [3. pantu], neatkarīgi no procesa iznākuma."

*Ungārijas tiesības*

16 1996. gada likuma Nr. XXXVIII par savstarpēju starptautisku palīdzību krimināllietās (*nemzetközi bűnügyi jogsegélyről szóló 1996. évi XXXVIII. törvény*; turpmāk tekstā – "likums par savstarpēju starptautisku palīdzību krimināllietās") 46. panta 1.a punktā ir noteikts, ka tiesa, kuras materiālajā un teritoriālajā jurisdikcijā ir īpašā procedūra, lai atzītu ārvalsts sprieduma spēkā esamību, ir tiesājamā domicila vai dzīvesvietas tiesa. Saskaņā ar šā likuma 46. panta 3. punktu piemērojamo procedūru reglamentē 1998. gada likuma Nr. XIX, ar ko ievieš Kriminālprocesa kodeksu (*büntetőeljárásról szóló 1998 évi XIX. törvény*; turpmāk tekstā – "Kriminālprocesa kodekss") vispārīgie noteikumi, kas attiecas uz tādām īpašajām procedūrām kā pamatlietā aplūkotā.

17 Kriminālprocesa kodeksa 9. panta 1. punktā ir paredzēts, ka kriminālprocesa valoda ir ungāru valoda.

18 Saskaņā ar šā kodeksa 339. panta 1. punktu valsts sedz tiesāšanās izdevumus, kuri nav jāsedz apsūdzētajam. Atbilstoši minētā kodeksa 338. panta 1. punktam apsūdzētajam tiek piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja viņš tiek atzīts par vainīgu vai atbildīgu par noziedzīga nodarījuma veikšanu.

19 Krimināprocesa kodeksa 555. panta 2. punkta j) apakšpunktā ir paredzēts, ka apsūdzētais sedz tiesāšanās izdevumus krimināllietā īpašajās procedūrās, ja viņam ir ticis piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus pamatlietā.

## Pamatlieta un prejudiciālais jautājums

20 Ar 2014. gada 13. maija spriedumu, kas kļuvis galīgs 2014. gada 8. oktobrī, *Landesgericht Eisenstadt* (Eizenštates apgabaltiesa, Austrija) piesprieda *I. Balogh*, Ungārijas pilsonim, cietumsodu par sistemātisku zādzību ar ielaušanos atbildību pastiprinošos apstākļos, kā arī atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Kompetentās Austrijas iestādes informēja *Igazságügyi Minisztérium Nemzetközi Büntetőjogi Osztálya* (Tieslietu ministrijas starptautisko krimināltiesību nodaļa, Ungārija, turpmāk tekstā – "nodaļa") par šā sprieduma saturu un šo spriedumu pēc tās pieprasījuma vēlāk tai nosūtīja.

21 Nodaļa atbilstoši šā sprieduma 16. punktā minētajā likumā par savstarpējo starptautisko palīdzību krimināllietās paredzētajai īpašajai procedūrai minēto spriedumu pārsūtīja iesniedzējtiesai, kas ir kompetentā tiesa šā sprieduma spēkā esamības atzīšanai Ungārijā. Šīs īpašās procedūras, kas nav saistīta ne ar jaunu faktu vai notiesātā krimināatbildības vērtēšanu, ne ar jaunu notiesāšanu, mērķis ir tikai atzīt, ka ārvalsts tiesas spriedumam ir tāda pat vērtība kā tad, ja to būtu pasludinājusi Ungārijas tiesa, un šim nolūkam šī procedūra ir obligāta.

22 Tā kā attiecīgais spriedums ir sagatavots vācu valodā, iesniedzējtiesai atbilstoši īpašajai procedūrai ir jānodrošina tā tulkojums procedūras valodā, kas šajā gadījumā ir ungāru valoda.

23 Konkrēti piemērojot Krimināprocesa kodeksa 555. panta 2. punkta j) apakšpunktu, kas attiecīgajai procedūrai ir piemērojams saskaņā ar likuma par savstarpējo starptautisko palīdzību krimināllietās 46. panta 3. punktu, kā arī šā kodeksa 338. panta 1. punktu, personai, kam piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ir jāsedz īpašās procedūras izdevumi.

24 Tomēr no lēmuma par prejudiciāla jautājuma uzdošanu izriet, ka Ungārijā ir izveidojušās divas dažādas tiesu prakses attiecībā uz īpašās procedūras, par kuru ir runa pamatlietā, izdevumu segšanu.

25 Tādējādi, pirmkārt, ir ticis uzskatīts, ka ar Direktīvu 2010/64, kurā ir paredzēts bezmaksas tulkojums, speciālās Ungārijas tiesību normas tiek padarītas par nepiemērojamām, tādējādi piekāpjoties vispārīgajiem noteikumiem, kas paredzēti Krimināprocesa kodeksa 9. pantā, saskaņā ar kuru apsūdzētajam, kam ir Ungārijas pilsonība, ir tiesības lietot dzimto valodu. Līdz ar to valstij, piemērojot šā kodeksa 339. panta 1. punktu, ir jāuzņemas segt ārvalsts sprieduma tulkošanas izmaksas.

26 Otrkārt, tāpat ir ticis uzskatīts, ka pamatlieta, kas ir noslēgusies ar spriedumu, ar ko tiesājamais ir ticis notiesāts, ir jānošķir no īpašās procedūras, kas esot papildu procedūra un kuras mērķis ir atzīt šā sprieduma iedarbību Ungārijā. Līdz ar to, lai arī apsūdzētajam pamatlietā ir piešķirama bezmaksas lingvistiskā palīdzība, ja viņš nepārvalda tiesvedības valodu, tā tas nav papildu procedūras gadījumā attiecībā uz ārvalsts tiesas sprieduma tulkojumu šīs procedūras valodā, ko attiecīgā persona pārvalda, jo šis tulkojums ir vajadzīgs minētās procedūras veikšanai, nevis notiesātās personas tiesību aizsardzībai.

27 Šādos apstākļos *Budapest Környéki Törvényszék* (Budapeštas aglomerācijas tiesa) ir nolēmusi apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Direktīvas 2010/64 1. panta 1. punkts, saskaņā ar kuru "ar šo direktīvu paredz noteikumus attiecībā uz tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu krimināprocesā un Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procesā", ir interpretējams tādējādi, ka Ungārijas tiesām šī direktīva ir jāpiemēro arī īpašajā procedūrā (Krimināprocesa likuma XXIX nodaļa), proti, vai šajā tiesību normā minētais

jēdziens "kriminālprocess" attiecas arī uz tādām īpašajām procedūrām kā Ungārijas tiesībās paredzētā vai arī tas attiecas tikai uz tiesvedībām, kuru beigās tiek pieņemti galīgi nolēmumi par apsūdzēto kriminālatbildību?"

**Par prejudiciālo jautājumu**

28 Ievadam ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, lai prejudiciālu jautājumu uzdevušajai tiesai varētu sniegt lietderīgu atbildi, Tiesai var nākties ņemt vērā Savienības tiesību normas, uz kurām valsts tiesa sava jautājuma izklāstā nav atsaukusies. Turklāt Tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārformulē tai uzdotie jautājumi (it īpaši skat. spriedumus, 2014. gada 13. marts, *SICES u.c.*, C-155/13, EU:C:2014:145, 23. punkts, kā arī 2015. gada 11. februāris, *Marktgemeinde Straßwalchen* u.c., C-531/13, EU:C:2015:79, 37. punkts).

29 Tomēr, kā savos apsvērumos ir uzsvērusi Austrijas valdība un Eiropas Komisija, uz attiecīgo situāciju pamatlietā var attiekties Pamatlēmums 2009/315 un Lēmums 2009/316.

30 Proti, no lietas materiāliem izriet, pirmkārt, ka pamatlietā kompetentās Austrijas iestādes ir informējušas nodaļu par *Landesgericht Eisenstadt* (Eizenštates apgabaltiesa) notiesājošo spriedumu pret *I. Balogh* atbilstoši Pamatlēmuma 2009/315 4. panta 2. punktam ar *ECRIS*, kas ieviests ar Lēmumu 2009/316, palīdzību, lai Ungārija saglabātu atbilstoši šā pamatlēmuma 5. panta 1. punktam šādi pārsūtīto informāciju.

31 Otrkārt, nodaļa ir lūgusi, lai šī tiesa nosūtītu šo spriedumu minētajām iestādēm, un pēc tam, kad no tām bija to saņēmusi, pārsūtījusi to *Budapest Környéki Törvényszék* (Budapeštas aglomerācijas tiesa) atbilstoši attiecīgajai īpašajai procedūrai pamatlietā, lai tas tiktu atzīts Ungārijā un lai minētā sodāmība tiktu ierakstīta Ungārijas sodāmības reģistrā. Proti, saskaņā ar piemērojamajām valsts tiesībām šīs procedūras īstenošana šajā nolūkā ir obligāta.

32 Tomēr saskaņā ar Pamatlēmuma 2009/315 1. pantu tā mērķis tieši ir tostarp noteikt kārtību, kādā notiesāšanas dalībvalstij saglabāšanas nolūkā ir jānodod valstspiederības dalībvalstij informācija par notiesājošu spriedumu, kas ir pasludināts tās teritorijā attiecībā uz šīs pēdējās minētās dalībvalsts valstspiederīgo un kas ir ierakstīta notiesāšanas dalībvalsts sodāmības reģistrā. Turklāt Lēmuma 2009/316 mērķis atbilstoši tā 1. pantam ir paredzēt standartizētā formāta elementus informācijas elektroniskai apmaiņai starp dalībvalstīm.

33 Šādos apstākļos, lai iesniedzējtiesai sniegtu lietderīgu atbildi, ir jāņem vērā ne tikai Direktīva 2010/64, bet arī Pamatlēmums 2009/315, kā arī Lēmums 2009/316 un atbilstoši iepriekš izklāstītajam jāpārformulē uzdotais jautājums.

34 Tādējādi šis jautājums ir jāsaprot kā tāds, ar kuru būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīva 2010/64, kā arī Pamatlēmums 2009/315 un Lēmums 2009/316 ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda valsts tiesiskā regulējuma īstenošana, ar ko ir ieviesta tāda īpaša procedūra kā pamatlietā aplūkotā, kurā dalībvalsts tiesa atzīst citas dalībvalsts tiesas galīgu spriedumu, ar kuru persona ir notiesāta par noziedzīgu nodarījumu, un kurā tostarp ir paredzēts, ka šā sprieduma tulkošanas izmaksas šajā procedūrā ir jāsedz šai personai.

35 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāatgādina, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru, interpretējot Savienības tiesību normu, ir jāņem vērā ne tikai tās teksts, bet arī tās konteksts un tiesiskā regulējuma, kurā tā ietilpst, mērķi (it īpaši skat. spriedumu, 2015. gada 21. maijs, *Rosselle*, C-65/14, EU:C:2015:339, 43. punkts un tajā minētā judikatūra).

*Direktīva 2010/64*

36 Attiecībā uz Direktīvas 2010/64 interpretāciju ir jānorāda, pirmkārt, ka saskaņā ar tās 1. panta 1. punktu šajā direktīvā ir definēti noteikumi par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā un par Eiropas apcietināšanas ordera izpildes procedūrām. No minētās direktīvas 1. panta 2. punkta izriet, ka šīs tiesības ir attiecīgajām personām no brīža, kad dalībvalsts kompetentās iestādes tās ir informējušas par to, ka tās tiek turētas aizdomās vai ir apsūdzētas par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu, līdz brīdim, kad process, tostarp attiecīgā gadījumā iztiesāšana un jebkādu pārsūdzību izskatīšana, ir pabeigts un ir galīgi noteikts, vai šī persona ir izdarījusi noziedzīgo nodarījumu.

37 Tomēr tāda īpašā procedūra kā pamatlietā aplūkotā, kuras mērķis ir citas dalībvalsts pasludināta galīga sprieduma atzīšana, pēc definīcijas notiek pēc tam, kad ir galīgi ticis noskaidrots jautājums par to, vai aizdomās turētā vai apsūdzētā persona ir izdarījusi noziedzīgu nodarījumu, un – vajadzības gadījumā – pēc tās notiesāšanas.

38 Otrkārt, ir jāuzsver, ka Direktīva 2010/64 – kā norādīts tostarp tās preambulas 14., 17. un 22. apsvērumā – ir vērsta uz to, lai nodrošinātu aizdomās turētajām vai apsūdzētajām personām, kuras nerunā vai nesaprot tiesvedības valodu, tiesības uz mutisko un rakstisko tulkojumu, atvieglojot šo tiesību īstenošanu, lai nodrošinātu šīm personām tiesības uz lietas taisnīgu izskatīšanu. Tādējādi šīs direktīvas 3. panta 1. un 2. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, lai šīm personām saprātīgā termiņā būtu visu būtisko dokumentu, tostarp attiecībā uz tām izdotā sprieduma, rakstisks tulkojums, lai tās varētu īstenot savas tiesības uz aizstāvību un lai tiktu nodrošināta lietas taisnīga izskatīšana.

39 No tiesas sēdē Tiesā Austrijas valdības sniegtajiem paskaidrojumiem izriet, ka *I. Balogh* ir saņēmis *Landesgericht Eisenstadt* (Eizenštates apgabaltiesa) sprieduma, kurš viņam ticis paziņots 2015. gada augustā, tulkojumu. Šādos apstākļos jauns minētā sprieduma tulkojums attiecīgās īpašās procedūras pamatlietā ietvaros, kas ir vērsta uz šā sprieduma atzīšanu Ungārijā un attiecīgās sodāmības reģistrēšanu Ungārijas sodāmības reģistrā, nav vajadzīgs, lai aizsargātu *I. Balogh* tiesības uz aizstāvību vai tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, un līdz ar to, ņemot vērā Direktīvas 2010/64 mērķus, nav attaisnojams.

40 No visiem iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Direktīva 2010/64 nav piemērojama tādai īpašai procedūrai kā pamatlietā aplūkotā.

*Pamatlēmums 2009/315 un Lēmums 2009/316*

41 Runājot par Pamatlēmuma 2009/315 un Lēmuma 2009/316 interpretāciju, tostarp ir jāatsaucas uz šā pamatlēmuma 4., 5. un 11. panta, kā arī uz šā lēmuma 3. un 4. panta saturu.

42 Pamatlēmuma 2009/315 4. panta 2. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka notiesāšanas dalībvalsts centrālā iestāde, cik drīz vien iespējams, informē pārējo dalībvalstu centrālās iestādes par notiesājošiem spriedumiem, kas pret attiecīgās citas dalībvalsts valstspiederīgajiem pasludināti šīs dalībvalsts teritorijā un iekļauti tās sodāmības reģistrā. Šī pamatlēmuma 5. panta 1. punktā un 11. panta 2. punktā ir precizēts, ka valstspiederības dalībvalsts centrālā iestāde saglabā šādi saņemto informāciju.

43 Tās informācijas saraksts, ko notiesāšanas dalībvalsts pārsūta valstspiederības dalībvalstij, ir norādīts minētā pamatlēmuma 11. panta 1. punktā, un tajā nav nekādas atsauces uz spriedumu, ko ir pasludinājusi notiesāšanas dalībvalsts tiesa.

44 Turklāt saskaņā ar Pamatlēmuma 2009/315 11. panta 3. punktu šo informāciju dalībvalstis nodod elektroniski, izmantojot standarta formātu. Šajā ziņā Lēmuma 2009/316 3. un 4. pantā ir precizēts, ka informācija par noziedzīga nodarījuma apzīmējumu vai juridisko klasifikāciju, kā arī par notiesājošā sprieduma saturu dalībvalstu centrālās iestādes pārsūta ar *ECRIS* palīdzību, izmantojot attiecīgo kodu, kas atbilst katram sūtījumā minētajam noziedzīgajam nodarījumam un sodam.

45 Protams, Pamatlēmuma 2009/315 4. panta 4. punktā ir paredzēts, ka notiesāšanas dalībvalsts katrā konkrētajā gadījumā pēc personas valstspiederības dalībvalsts centrālās iestādes lūguma nosūta tai attiecīgo notiesājošo spriedumu un turpmāko pasākumu kopijas, kā arī visu citu uz minētajiem attiecošos informāciju, lai tā varētu izlemt, vai sakarā ar šo notiesājošo spriedumu un turpmākajiem pasākumiem ir jāveic kādi pasākumi valsts līmenī.

46 Tomēr gan no šīs tiesību normas teksta, gan no minētā 4. panta struktūras kopumā, kā arī no minētā pamatlēmuma 11. panta 1. punkta izriet, ka notiesājošs spriedums tiek nosūtīts valstspiederības dalībvalstij tikai tad, ja tas ir vajadzīgs konkrētajos lietas apstākļos, un ka tas nevar tikt pieprasīts sistemātiski, lai minēto sodāmību ierakstītu šīs dalībvalsts sodāmības reģistrā.

47 No tiesas sēdē Tiesā Ungārijas valdības sniegtajiem precizējumiem izriet, ka attiecīgā īpašā procedūra pamatlietā tiek īstenota sistemātiski un ka šajā gadījumā nekādi īpašie apstākļi neattaisno šīs procedūras piemērošanu tā sprieduma atzīšanai, ko pret *I. Balogh* ir pasludinājusi *Landesgericht Eisenstadt* (Eizenštates apgabaltiesa), un šā spriedumu nosūtīšanas pieprasīšanu šajā saistībā. Līdz ar to šis lūgums nevar būt attaisnots atbilstoši Pamatlēmuma 2009/315 4. panta 4. punktam.

48 No iepriekš minētā izriet, ka atbilstoši Pamatlēmumam 2009/315 un Lēmumam 2009/316 notiesāšanas dalībvalsts pasludinātais notiesājošais spriedums valstspiederības dalībvalsts centrālajai iestādei ir jāieraksta sodāmības reģistrā, tieši pamatojoties uz to informāciju par šo notiesājošo spriedumu kodu formātā, ko šīs pēdējās minētās dalībvalsts centrālā iestāde ir sniegusi ar *ECRIS* starpniecību.

49 Šādos apstākļos šai reģistrēšanai nebūtu jābūt atkarīgai no tā, ka iepriekš tiek īstenota tāda minēto notiesājošo spriedumu atzīšanas procedūra kā īpašā procedūra pamatlietā, ne *a fortiori* no tā, ka šādas atzīšanas nolūkā valstspiederības dalībvalstij tiek nosūtīts notiesājošais spriedums.

50 Šādu interpretāciju apstiprina Pamatlēmuma 2009/315 un Lēmuma 2009/316 mērķi.

51 Proti, tostarp no šā pamatlēmuma preambulas 2., 3., 5. un 17. apsvēruma, kā arī no šā lēmuma preambulas 2., 6. un 12. apsvēruma izriet, ka informācijas apmaiņas sistēmas, kas ieviesta ar minēto pamatlēmumu un lēmumu, mērķis ir nolūkā atvieglot savstarpējo juridisko palīdzību un nodrošināt spriedumu krimināllietās atzīšanu vienkāršot dokumentu nodošanas procedūru starp dalībvalstīm, uzlabot un racionalizēt informācijas par sodāmības reģistriem apmaiņu starp tām un pastiprināt šīs apmaiņas efektivitāti, izveidojot Eiropas standarta veidlapu, kas ļauj ar informāciju apmainīties saskaņotā, elektroniskā, saprotamā un viegli mašīntulkojamā formā, izmantojot standarta veidlapas un kodus.

52 Tādējādi, kā secinājumu 63. punktā ir norādījis ģenerāladvokāts, Pamatlēmums 2009/315 un Lēmums 2009/316 ir vērsti uz to, lai izveidotu ātru un efektīvu informācijas apmaiņas sistēmu attiecībā uz notiesājošiem spriedumiem krimināllietās, kas ir tikuši pasludināti dažādās Savienības dalībvalstīs.

53 Tomēr tāda citu dalībvalstu tiesu pasludināto spriedumu atzīšanas procedūra kā pamatlietā aplūkotā, kura noris pirms šīs sodāmības ierakstīšanas sodāmības reģistrā, kas turklāt nozīmē, ka šie spriedumi tiek nosūtīti un iztulkoti, var stipri palēnināt šo ierakstīšanu, sarežģīt informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm, liegt Lēmumā 2009/316 paredzētajam mašīntulkošanas mehānismam lietderīgo iedarbību un tādējādi apdraudēt Pamatlēmumā 2009/315 un šajā lēmumā izvirzīto mērķu sasniegšanu.

54 Turklāt, vispārīgāk skatot, šāda procedūra ir pretrunā spriedumu un lēmumu krimināllietās savstarpējas atzīšanas principam, kurš ir paredzēts LESD 82. panta 1. punktā, ar ko ir ticis aizstāts LES 31. pants, pamatojoties uz kuru ir tikuši pieņemti Pamatlēmums 2009/315 un Lēmums 2009/316. Proti, šim principam ir pretrunā tas, ka dalībvalsts citas dalībvalsts tiesas pasludināta sprieduma atzīšanu pakļauj nosacījumam, ka pirmajā no šīm dalībvalstīm tiek īstenota tāda šim nolūkam paredzēta tiesas procedūra kā attiecīgā īpašā procedūra pamatlietā.

55 No visa iepriekš izklāstītā izriet, ka Pamatlēmumam 2009/315 un Lēmumam 2009/316 ir pretrunā tāda valsts tiesiskā regulējuma īstenošana, ar kuru ir ieviesta tāda īpaša procedūra citas dalībvalsts pasludināto spriedumu atzīšanai kā pamatlietā aplūkotā.

56 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdoto jautājumu ir jāatbild:

— Direktīvas 2010/64 1. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šī direktīva nav piemērojama īpašai valsts procedūrai, kurā dalībvalsts tiesa atzīst citas dalībvalsts tiesas pasludināto galīgo spriedumu, ar kuru persona ir notiesāta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;

— Pamatlēmums 2009/315 un Lēmums 2009/316 ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda valsts tiesiskā regulējuma īstenošana, ar kuru ir ieviesta šāda īpaša procedūra.

## Par tiesāšanās izdevumiem

57 Attiecībā uz pamatlietu pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (piektā palāta) nospriež:

**Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 20. oktobra Direktīvas 2010/64/ES par tiesībām uz mutisko un rakstisko tulkojumu kriminālprocesā 1. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka šī direktīva nav piemērojama īpašai valsts procedūrai, kurā dalībvalsts tiesa atzīst citas dalībvalsts tiesas pasludināto galīgo spriedumu, ar kuru persona ir notiesāta par noziedzīga nodarījuma izdarīšanu.**

**Padomes 2009. gada 26. februāra Pamatlēmums 2009/315/TI par organizatoriskiem pasākumiem un saturu no sodāmības reģistra iegūtas informācijas apmaiņai starp dalībvalstīm un Padomes 2009. gada 6. aprīļa Lēmums 2009/316/TI par Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēmas (*ECRIS*) izveidi, piemērojot Pamatlēmuma 2009/315[..] 11. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāda valsts tiesiskā regulējuma īstenošana, ar kuru ir ieviesta šāda īpaša procedūra.**

[Paraksti]